

לאורו

עיונים לאור תורתו של
מרן הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

אורו לילדים
בראש צעיר

מאה
שערי אורה
אלדד פרי

אגרות קודש
הרב שלמה לוי

הקודש העליון
הרב אורי שרקי

הופעת האור
מתוך החושך
הרב אופיר פריד

פרשת נח ה'תש"פ

יובחרת
בחיים

משנת מרן
האור החיים
הקדוש
זיע"א

מתורתו של
ה'אביר יעקב'
רבנו יעקב אבוהצירא
זיע"א

לשולחן שבת -
פרשת נח

- נא לשמור על קדושת הגיליון - טעון גניזה -

אלדד פרי

מאה שערי אורה

כשנשאל הרב הנזיר זצ"ל כמה היה הרב גדול, השיב: "מאז האר"י ז"ל לא קם כמותו". אכן אנו מרגישים בכל עת, כמה דברי הרב הם החוט המקשר אותנו להבנת אמיתתה של תורה וכמה קשה להבין את עומקיה של התורה, ללא הציור האצילי של מרן הרב זצ"ל.

במאה הגיליונות שיצאו מאז, השתתפו רבים מלומדי ומלמדי תורת הרב, אך התגובות המרגשות ביותר באו דווקא מהרחוקים.

בין 'זיכרון משה' לקיבוץ חילוני

כאמור, במשך השנתיים האחרונות קיבלנו תגובות רבות אודות רוות צימאונם של רבים וטובים ממשנת הרב. להלן תיאור מעט שבמעט.

לאחר הפצת הגיליון העשרים קיבלנו טלפון מקיבוץ חילוני מפורסם. "יש סיכוי שתשלחו לנו במייל את העלון 'לאורו' ביום רביעי?" שאלו. "בשמחה" ענינו. "מה מיוחד ביום רביעי?" שאלנו, ונדהמנו מהתשובה: "אנו רוצים להספיק להדפיס את העלון ביום חמישי בבוקר, משום שאנו קובעים שיעור קבוע ללימוד בעלון זה בכל יום חמישי לעת ערב. אנו קוראים את מרבית המאמרים שאתם מפרסמים ודנים בהם בהנאה מרובה".

מהצד השני, טלפן אדם שהזדהה כחרדי מ-'זיכרון משה'. "אשמח לקבל את העלון במייל ביום רביעי שאספיק לקרוא לפני שבת. אינני יכול להדפיס את העלון בשל התנגדות הקהל לו אני שייך ללימוד תורת הרב קוק. מכיוון שאני מעביר שיעורים ובהם את דבריו של הרב, מבלי להזכיר את הדברים משמו כמובן, אני צריך זמן הכנה..."

לא הרבה לאחר יום העצמאות טלפנו רבים לבשר לנו שהחליטו להודות בהלל לקב"ה ביום העצמאות לאור דברי גדולי ישראל שהבאנו בעלון. בשנת תשע"ח הוצאנו גם חוברת בליווי סידור ומאמרים במאה אלף עותקים נוספים מלבד העלון.

האר"י והרב

הורתו ולידתו של עלון זה באה בלימוד בצוותא ב-'שער הכוונות' לאר"י ז"ל, קודם פסח תשע"ז, שלי ושל הרב שלמה לוי.

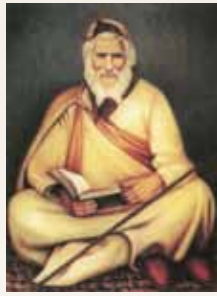
בין שורה לשורה בכוונות ההגדה של פסח, עלו ובאו מאליהם דברי מרן הרב קוק זצ"ל בנושאים שונים, כשאנו מלאי התפעלות מהיכולת העל אנושית של מרן הרב זצ"ל, לקחת את דברי האר"י הקדוש ולהציג לנו את הנמשל שבהם.

בין לבין אמר הרב שלמה: "הגיעה השעה להוציא לאור עלון שבועי אשר יחרוט על דגלו להנגיש לעם ישראל את דברי הרב זצ"ל. לצד עלוני האקטואליה שמגיעים בכל שבת לבית הכנסת, יש להניח עלון תורני בשפה השווה לכל נפש, אשר יפתח צוהר לתורת הרב".

גם אני חשבתי כמו הרב שלמה, אלא שהידיעה שיש כמה גישות לצורת הלימוד בתורת הרב, שיש כמה גישות לגבי החומר שיש ללמוד וללמד והחומר שאין ללמד לכל אדם בתורת הרב, הרתיעו אותי מלהיכנס אל הקודש פנימה. מן הצד השני, הוצאת עלון שמלמד רק את תורת חוץ לארץ של מרן הרב זצ"ל, פרקים ספציפיים מאגרותיו, או מ-'עין אי"ה', ללא היתר גמור ללמוד את תורת ארץ ישראל של הרב ובראשה 'אורות הקודש', לא הייתה מוצדקת בעיניי.

הסברתי לרב שלמה את הרהורי ליבי ואז הוא אמר נחרצות: "כל תורת הרב היא תורה אחת. כמו שאנחנו לא מסתתרים כאן בלומדנו 'שער הכוונות' לאר"י הקדוש, כך אין לחשוש מפני איש. תורת הרב צריכה להגיע לכלל ישראל ואין זה הזמן לחשבונות. אנו נדאג שהתורה תהא מונחת בקרן זוית וכל הרוצה ליטול יבוא וייטול.

משם אצה דרכינו ל - 'בית הרב', לרב יוחנן פריד והרב אבי טייץ וקבענו כי בג' אלול אותה שנה יצא הגלון הראשון (הוא נקרא "באורו").

לציונות ורואה במדינת ישראל ראשית צמיחת גאולתנו (לפחות). לצערי, תורת הרב לא מצויה באלפי בתי הכנסת של ציבור גדול זה והגיעה השעה לכך.

בשל כך, ובעצה אחת עם הרה"ג יעקב שפירא שליט"א, הרבנים שלמה לוי ואורי שרקי שליט"א, פניתי למרן הרה"ג רבי דוד אבוהצירא שליט"א וביקשתי את התוכן המתפרסם על ידי ישיבת 'אביר יעקב' בכל שבת, מדברי רבי יעקב אבוהצירא ורבי חיים בן עטר עליהם השלום.

חיבור זה, של מזרח ומערב יש בו כדי לקשור תורה אחת לעם אחד בלב אחד.

יבוצו מעיינותיך חוצה

מאה גליונות הם רק הצעד הראשון בתורת הנצח עבור עם הנצח. מרבית האנשים הצמאים לתורה עמוקה זו של מרן הרב זצ"ל עדיין לא זכו לפגוש אותה. דתיים וחילוניים כאחד, נערים וסבים, חרדים ומסורתיים, רובם לא זכו לטעום מנופת צופים זו.

אני מזמין את כל מי שתורת הרב חשובה לו לבוא וליטול חלק. צרו קשר עימנו ואנו נעזור במשלוח עלוני "לאורו", באיתור מוסרי שיעורים בתורת הרב זצ"ל בקרבת מקום מגורכם ועוד. אם כל אחד שמכיר את תורת הרב ייקח על עצמו להכיר אותה לאדם אחד נוסף, הרי שעשינו את המוטל עלינו.

פרופסור הרב נחום רקובר, חתן פרס ישראל למשפט, אמר לי, כי לכל דור יש את ה-"מחלות" שלו. לנו, דור הגאולה, יש את המחלות שאופייניות לגאולה ותקומה. את המרשם לרפואה ממחלות הדור הזה כולן כתב מרן הרב זצ"ל. עלינו למסור אותו לעם ישראל.

גיליון 80 יום העצמאות תשע"ט

אחת השיחות המרגשות הייתה מבית כנסת בשדרות. רב בית הכנסת אמר שלאחר שלושים שנה שהם אומרים תחנון ביום העצמאות, הוא השתכנע לאור מאמרו של הרב אורי שרקי להגיד הלל עם ברכה בעצמאות ה 70 למדינת ישראל, הוא וכל קהל עדתו.

קיבלנו פניות מאוניברסיטאות למסור להם עותקים של העלון, להעביר קורסים להעשרה ואף להפנותם למרצים בתורת הרב.

קיבלנו פניות ממספר מדינות בבקשה לתרגם את העלון לשפות אחרות ופניות רבות להרחיב את העלון כך שיכלול פינות "קלות" יותר להבנת דברי הרב.

'אביר יעקב' ו-'אור החיים'

זה זמן רב שאני מתלונן כי קהל גדול של ציבור שהוא דתי ולאומי, לא מכיר כלל את תורת הרב. אני מדבר על יוצאי צפון אפריקה שהם מונים לדעתי יותר מפי שלושה מכלל הציבור המגדיר את עצמו 'דתי לאומי' בארץ. לקהל זה מסורת למידה דומה מאוד לתורת הרב. הדרשות במרוקו, טוניס ואלג'יר התאפיינו בחיבור האגדה וההלכה, תוך שימוש נגלה בתורת הנסתר. ציבור זה בעל יחס חיובי ביותר

אורות אברהם
מוסיפים אור

**להשתתפות בהפצת העלון ולהנחלת שיעורים בתורת מרן הרב זצ"ל
בכל הארץ אנא צרו קשר בטלפון: 054-3372607**

אגרות קודש למרן הראיה קוק זצ"ל

הרב שלמה לוי

ראש ישיבת ההסדר ונשיא הגרעין התורני ראשל"צ

אגרת כ' - המשך המבוא

שם נגעו עד לבבי, והנני חושב נאמנה, שנגעו ג"כ עד לבב כל אשר הלב העברי שלו עוד לא מת לגמרי בקרבו, ואולי גם למי שאך לב האדם שלו עודנו חי, ואני משער שכל אלה המרגישים בעלבון הגדול הזה לא ימצאו לנפשם מנוחה, עד שיביעו גלוי לכל את מחאתם הנמרצה על דברים שפלים כאלה, שנדפסו לדאבונו דוקא במכתב עת ירושלמי.

ואלה המה דבריו ככתבו וכלשונו: "עוד טענה אחת גדולה ונוראה טוענים ציוני ציון על "האוגנדיים", כי הם "האוגנדיים" פונים ערף לכל העבר שלנו. כמה צביעות בטענה! אנשים שפנו כלם ערף להעבר שלנו מוכיחים אחרים בזה בעצמם! כי אל נא נאחזו את העינים! רק בעלי הועד של "חפוש חטאים" לא פנו ערף להעבר שלנו, ואנו כלנו פנינו ערף להעבר וזו תהלתנו ותפארתנו".

והנה כמזכיר יודע אני, שזה לא לנו הפעם הראשונה לראות דברי נאצה, הנוגעים עד הנפש הישראלית, נדפסים בספרותנו החדשה השלילית. אבל שיעיז סופר אחד להעיד בשם כל הקהל כלו, שכלנו פנינו ערף להעבר שלנו, ולהעמיד עוד בניגוד לזה רק את הועד של "חפוש חטאים", שהוא מתארם תמיד למחוסרי דעה ותרבות, אם כן הוא מעיד בפומבי שכל האנשים של צורה ושל כבוד, לפחות מהצעירים היושבים בא"י, פנו ערף לכל העבר שלנו, ושזו היא תהלתם ותפארתם, - שיקח אדם יחיד דעה רחבה כזאת לעצמו, לדבר בקלות ראש כזאת, על דבר יחש של עם שלם לכל התולדה שלו, לא בתור דעתו היחידית כי אם בשם העם כלו, זו היא חוצפה שאיננה מצויה. ואינני רואה שום דרך לפטור עצמנו ממחאה גלויה, שלא תהיה שתיקתנו כהודאה, למען נרויח שיצאו הדברים הזרים הללו מכלל דעה כללית לדעה פרטית, של עורך ה"השקפה" והיחידים הנגררים אחריו, שאין אחריותם עלינו.

דן אני לכף זכות גם האבר המדולדל הזה שלנו, את בעל ה"השקפה". הוא איננו חולם כ"א מהרהורי לבו, שמו היהודי אולי כבר נרקב אצלו, הוא יכול להיות שכבר איננו מרגיש

בעיתון 'השקפה' הביא אליעזר בן יהודה את ה'מכתב הגלוי' שכתב מרן הרב זצ"ל לאחר דבריו הנוראים של אליעזר בן יהודה. מכתבו של הרב, נדפס כחוברת שהופצה בירושלים יפו והמושבות, ולימים, נדפסה באגרות הראי"ה, אגרת יח'.

(בן-יהודה הביא אותה בשלמותה בעיתון 'השקפה' והקדים לה מספר משפטים "בשביל השורה של דברים כהויתם שהעירה עלי חמת קצת אנשים טובים, שעניתי להם ב"ברור דברים" בגליון מ"ט - בשביל אותה שורה טרח הרה"ג הר"י קוק מיפו ויפרסם אגרת להצעירים בארצנו... הבשביל זה ידינתי הרה"ג מיפו לכף חובה, שאני מודה בפרוש מה שאחרים מסתירים בצביעות פחות או יתר?")

שער הקונטרס שהופץ באדר תרס"ה

מכתב גלוי

לכבוד אחינו הצעירים היושבים על אדמת הקודש שלום,

הנני פונה אליכם אחי האהובים, להציע לפניכם חובה מוסרית קדושה, לגול מעליכם חרפה גדולה, אשר גלל בכלי דעת, ביחוד על יושבי א"י, עורך ה"השקפה" (אליעזר בן יהודה, מרן הרב זצ"ל אינו מזכיר את שמו כלל) בגליון מ"ח שנה זו במאמר "בת קול מהעתונים" בוויכוחו עם "ציוני ציון". והנה דבריו האחרונים

חותם עמוק על הספרות והמחשבה ברוסיה), ששאלת היהודים איננה במציאות כלל כי אם היא שאלת הנוצרים, שלא באו למדרגה המוסרית האנושית למען דעת איך להתנהג עם עם יקר ורב-הכישרון כיהודים.

אשוב למטרת, עם אהבתי ללמוד וללמד את יסודי הדעות שלנו, רחוק אני מלדרוש שלטון על דיעותיו של איזה איש שיהיה, שהוא בימינו דבר שאינו נשמע, ואם היה עורך ה"השקפה" מציע את דבריו הללו בשם עצמו לא היה עולה על דעתי להתווכח בזה. אבל עכשיו שיצא על הכלל כלו, ושמוכן הדבר שצערינו פה בא"י הם הכלל שלו, אי-אפשר שנעבור על הדבר בשתיקה.

כן אקוה שתענו כלכם במחאה גלויה על העלילה השפלה, שהעליל עליכם עורך ה"השקפה", בעשותו חשבון הנפש שלכם בלי דעת בעלי הנפש כלל, ותענו ותאמרו שחלילה לנו לפנות ערף להעבר שלנו, אשר בצילו חיינו ונחיה, ועל אפם של מחרפי מערכות אלקים חיים תגידו בפה מלא לפני כל העולם כלו כי יש לכם חלק באלקי ישראל.

בגאון רוח עז, אחי היקרים, נשא דגל תורתנו ועמנו, ובשם אלקינו נדגל. ונצח ישראל לא ישקר ולא ינחם, ודברו הטוב לא ישוב ריקם. לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו בראותו ילדיו מעשי ידו בקרבו, יקדישו את שמו והקדישו את קדוש יעקב ואת אלקי ישראל יעריצו. והנני בזה עבדם המצפה לשמחת גויינו להתהלל עם נחלתנו, אברהם יצחק הכהן קוק, עבד לעם קדוש על אדמת הקדש פעה"ק יפו והמושבות טובב"א. [עה"ק יפו ת"ו, אדר תרס"ה].

אגרת כ' - פתיחה

בתאריך י' בסיון תרס"ה, כותב מרן הרב זצ"ל אגרת לתלמידו הרב ד"ר משה זיידל ז"ל בהמשך לדברים שנכתבו ב'מכתב הגלוי'.

"אשר שאלת על דבר לשוני במכה"ג (במכתב הקריאה הגדולה), שאיני דורש שום שלטון על הדעות, אם הוא מפני ההכרח או שכן הוא גם כן על פי דין תורה. הנה בלשוני לא נמצא מקום לשאלה, שאמרתי "מפני שהוא בימינו דבר שאינו נשמע". ממוצא דבר הרינו למדים, שאם היה נשמע היה מקום לדרישה כזאת. אלא שהענין תלוי בהרים גדולים של עיונים שצריך לבאר הגדר שלו".

המשפט הזה עורר אצל ר"מ זיידל שאלה עקרונית, אם העמדה של מרן הרב זצ"ל שלא לומר דבר שאינו נשמע הוא דין שלכתחילה כך צריך לנהוג, או שמא זו ההכרה מתוך המציאות הקיימת בארץ ישראל באותם ימים שאין לומר דברים שאינם נשמעים. מכאן עובר מרן הרב זצ"ל לדון אודות הסבלנות בעולם האמונות והדעות בכלל, ובהקשר עמוק יותר בהקשר של האומה הישראלית - כנסת ישראל בעולם בפרט.

בעצמו שום קשר אל כל העבר שלנו, ויכול במנוחה לאמר שפנה אליו ערף, (ובאמת עלים נובלים כאלה שנושרים אינם מביאים הפסד גדול לכרם בית ישראל), וכפי חוג מבטו אין מחשבה אחרת בעולם כי אם מחשבתו, והמתנגד לו לא יוכל להיות כי אם מועד של "חיפוש חטאים", אשר שם למפלצת וסמל אנשים שאינם מן הישוב. והנה נביח לו, יחלום כשות-נפשו, אבל כשבא להעיד גלוי שאנחנו כלנו הננו אברים מדולדלים שכמותו, ושיכולים אנו לומר שהננו פונים ערף להעבר שלנו, שהוא מקור חיינו הקשור עם ההוה והעתיד שלנו עדי-עד, אנו חייבים למחות בדבר ולהודיע שלא מלבנו כי אם מלבו הוציא אלה הדברים המחרפים מערכות ישראל. אם כן, רק רעיון-רוח של עורך ה"השקפה" ושותי-מימיו היחידים הוא לתלות את שאיפתם בפניית-ערף להעבר, כלומר ב"כתובה על קרן השור" שאין להם חלק באלקי ישראל... סימן רע הוא למפלגה אם היא חושבת שרק עמה הוא מקור חיים, של כל החכמה וכל היושר, וכל זולתה הכל הבל ורעות רוח... ואנו בטוחים, שכל חכם-לב, שנטייתו תמשכהו להתעסק בחכמת ישראל, לא יחת כלל מגערת הבוזים ליקהת אם, ויחזיק במעוזו לכונן לחקר אבות, וידע אל נכון כי רב חכמה ומוסר השכל ימצא בדברי קדמונינו, ורגשי עדינות המנשאת הנפש הרבה יותר משיחתם הבטלה של היועצים החדשים, הפונים ערף להעבר. ואין חכמתנו ולא ההיסטוריא שלנו מצומצמת במקצוע אחד ותקופה אחת, כ"א מראשית ועד אחרית ומהכלל הכונס את כל הפרטים כלם יראה האור הגנוז, אשר לא יתם אורו, וכח-החיים הנפלא יחובר עם הדעות הנעלות והמדות הטהורות, אשר מעולם הן לנו למורשה, שהם התחזקו ונתקיימו תמיד הודות לקיום החובות המעשיות בפועל וע"י החבה הגדולה לתלמודן המביא לידי מעשה, ועל ידם יעמד בנו צביונו לעד. וכל אשר יתפתחו כוחותינו המעשיים והשכליים, בין אותם שבאו ממקור ישראל בין הדברים אשר הוברכו בנו ממיטבן של העמים המתקונים, אשר באנו עמם במגע ומשא, אשר בשמרנו את דרך החיים שלנו ישובו הכל להוסיף בנו כח ע"פ תכונתנו ואופי שלנו האמיתי, שכשאנו חיים על-פיהם, ההסתוריה שלנו מתפתחת על טבעה הראוי לה. כאלה ויותר מזה יודע כל מי אשר לא התמכר להיות דוקא מכלל מהרסינו ומחריבינו.

ואתם אחי היקרים צעירי ציון מבלעדי תדעו, כי אמרי-נואש כאלה (של "הזמן") הם בזול מאד, ומצויים הם אצל כל ההמון הגס, שקלטה אונם את הכפירה הזוללה והבזויה. אבל לא כאלה הנה מחשבות המעולים שבחושבי-מחשבות מכל עם ולשון, שהם באמת תפארת המין האנושי. הם יודעים את הערך של פעולתנו הרוחנית הגדולה בעולם ואת הדרת החיים הפנימיים שלנו, שלא הספיקה אפילו תקופת הרדיפה היותר נוראה לנוולו. ובצדק אמר החסיד שבאו"ה בימינו סולוביוב (ולדימיר סרגייביץ סולוביוב 1853-1900) היה פילוסוף, משורר, הוגה דעות, מחזאי ומבקר ספרות, שהטביע

הרב אורי שרקי

ר"מ במכון מאיר ויו"ר "ברית עולם - המרכז העולמי לבני נח"

הקודש העליון

של ההיסטוריה האנושית, ואם היא תצליח במשימה - יחתם היום השביעי ב"ויהיו קדושים, וירא א-להים כי טוב, ויהי ערב ויהי בוקר יום השביעי" ונוכל לעבור למשימות החדשות של היום השמיני.

מה היא המשימה של "קדושים תהיו"? יש קריאה מוטעית ברש"י ש"קדושים תהיו" פירושו "פרושים תהיו". רש"י כותב: "קדושים תהיו - הוו פרושים מן העריות.. שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה", כלומר, אם תהיו פרושים מן העריות - תגיעו בסוף גם לקדושה. משמע שהקדושה איננה הפרישות! רש"י לא הסביר מהי 'הקדושה' אלא איך להשיג אותה; הדרך אל הקדושה עוברת דרך הפרישות, שהיא וויתור על עוצמות חיים נמוכות כדי להגיע אל הקדושה שהיא עוצמת חיים הרבה יותר גדולה. משל למה הדבר דומה? לאדם שזמן רב לא עסק בהתעמלות. אומר לו הרופא: "תשמע, אתה קצת חלש, כדאי שתלך לעשות קצת התעמלות, זה יחזק אותך". לאחר שעת התעמלות הוא חוזר לרופא מפורק לגמרי, בטענה: "זה מה שהצעת!?" ועונה לו הרופא: "כך זה כשאתה ניפגש עם עוצמת חיים גדולה מזו שהייתה לך עד עכשיו, בהתחלה זה מחליש אותך ואח"כ תתחזק".

אבל מהו התוכן של הקדושה? "קדושים תהיו כי קדוש אני" (ויקרא יט, ב). במבט ראשון, פסוק זה בכלל לא מובן, אתה הקב"ה 'קדוש', יפה מאוד, אבל למה אתה רוצה שגם אנחנו נהיה קדושים?! אלא, כביכול הקב"ה אומר לנו: "אני הקדוש היחיד. אני מרגיש קצת בודד, אז אולי תהיו גם אתם קדושים, ואז נוכל לשחק ביחד; אני זקוק לעוד קדושים". כלומר, הציווי "קדושים תהיו" הוא פנייה של הזדקקות מצד הבורא למי שיוכל להיות בקשר איתו. אם-כן, ניתן להגדיר את המצב של קדושה בתור מצב של מערכת יחסים בלתי אמצעית בין הבורא לנברא. בדרך-כלל, המפגש הזה בלתי אפשרי, יש מסך - המסך של הטבע, של ההכרה, המבדיל בין הבורא לנברא ומונע את המפגש הבלתי אמצעי ביננו לבינו. אבל צריך מידי פעם להסיר את המסך, וזה דבר מסוכן! לכן, כדי להיות מוכנים לזה, יש אסטרטגיה שלימה של "קדושים תהיו" ואז נוכל סוף-סוף להיפגש, אנו והבורא.

'הקדושה' היא מושג שאפשר להתבלבל ביחס אליו, במיוחד בגלל ה'ריח' שהמושג הזה קיבל בתרבויות אחרות, שחדר גם לתוך היהדות, וגורם לאי-הבנות מסוימות. מורי ורבי הרב יהודא אשכנזי היה רגיל לומר שהחברה הישראלית מתחלקת לשני סוגי אנשים: דתיים וחילוניים, החילוניים מושפעים מן התרבות המערבית, והדתיים מושפעים מן הדת המערבית. ואפשר לומר שמושגים של קדושה מזוהים הרבה פעמים על-פי משמעותם בנצרות; אנחנו רויי-ספוגי נצרות בתרבותנו בתת-מודע. ולכן, יש לנו קושי מיוחד כאשר אנו באים לדבר על מושגי יסוד של היהדות שהשתמשו בהם גם הנוצרים.

הרב קוק בספר 'אדר היקר', כשהוא מנתח את מצבה של היהדות בימיו, הוא כותב שספגנו מן הנצרות את המחשבה שעניינים של 'קדושה' ו'דת' הם דבר רציני ועצוב, וזה בניגוד מוחלט למסרים של "עבדו את ה' בשמחה" (תהילים ק, ב), וכל הקישור שקיים ביהדות בין קדושה לבין שמחה, כגון "אין עומדין להתפלל...אלא מתוך שמחה של מצווה" (בבלי ברכות לא, א), ולכן, כשאנחנו באים לדבר על הקדושה, יש צורך קודם כל להבין בדיוק על מה מדובר.

בספר בראשית נאמר: "ויברך א-להים את יום השביעי ויקדש אותו" (ב, ג), וזו הפעם הראשונה שמופיע המושג 'קדושה' בתורה. בכל יום מימי הבריאה ישנן משימות: המשימה של היום הראשון היא - "יהי אור", של היום השני - "יהי רקיע", השישי - "נעשה אדם", והמשימה היום השביעי - "ויקדש אותו". כדאי להזכיר שיום השביעי של מעשה בראשית איננו השבת, אלא יום השביעי זה ההיסטוריה; כל יום מימי הבריאה מסתיים ב"ויהי ערב ויהי בוקר יום..". מלבד היום השביעי, לאמור שהוא לא הסתיים. ואם הוא לא הסתיים, זה אומר שאנחנו, בהיסטוריה האנושית, נתונים בתוך היום השביעי. והמאפיין של היום השביעי, קרי של ההיסטוריה האנושית, הוא העובדה שהקב"ה שובת, שרשב"ע איננו מתגלה בו. אם-כן, ליום השביעי ישנה המשימה של "ויקדש אותו", אך היא איננה מוטלת על הקב"ה, השובת ביום זה, כי-אם על האדם, ע"פ הציווי "דבר אל כל עדת בני ישראל לאמור קדושים תהיו" (ויקרא יט, ב). הקדושה היא המשימה

3

תיקון המידות, שהוא אכן דבר המיוחד לאדם. אבל, אומר הרמב"ם: גם זה לא יכולה להיות מטרת החיים, שכן תיקון המידות מסדיר את היחסים החברתיים, אבל זה שלימות לאדם באשר הוא חלק מן החברה, אבל לא שלימות לאדם באשר הוא אדם, שכן מה מועיל האדם עם המידות הטובות שלו באי בודד? הוא מלא נדיבות, אבל אין לו למי לתת!?

4

לכן, אומר הרמב"ם: מה שמיוחד לאדם, ולו לבדו, זו דעת א-להים, והיא תכלית החיים.

וממשיך שם הרמב"ם ומביא לימוד לכך ממה שכבר אמר ירמיהו הנביא: "אל יתהלל חכם בחכמתו.. הגבור בגבורתו.. עשיר בעשרו, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי" (ט, כב-כג), כלומר, פסילה של שלוש התכליתות דלעיל: "חכם בחכמתו" = תיקון המידות, "הגבור בגבורתו" = שלימות הגוף, "עשיר בעשרו" = קנין הרכוש, אלא, תכלית החיים היא "השכל וידע אותי" = דעת א-להים. ואומר הרמב"ם: היה אפשר לעצור בזה, אך הנביא ממשיך, ונותן לנו תכלית חמישית: "השכל וידע אותי כי אני ה' עשה חסד משפט וצדקה בארץ כי באלה חפצתי נאם ה'" (שם). ולכאורה, חסד, צדקה ומשפט הם מידות, וכיצד הפכה התכלית השלישית - תיקון המידות, לתכלית חמישית? אלא, שלא הרי תיקון המידות לפני דעת א-להים כהרי תיקון המידות אחרי דעת א-להים; כאשר יש דעת א-להים, אז גם תיקון המידות הוא חלק ממנה, מתכלית החיים, ונהיה 'קדוש'.

היינו מצפים מהרמב"ם, שאם יש אפשרות לקדש את הערך של תיקון המידות אז תהיה גם אפשרות לקדש את הערך של שלימות הגוף, ואת הערך של קנין הרכוש, אך בזה הרמב"ם נעצר. אולם המסילת ישרים ממשיך ומלמד שהאדם הקדוש מקדש את הכל; כל מה שהוא אוכל ושותה וישן, וכל המעורבות שלו בעולם - הכל מתקדש מכח היותו אדם קדוש. זה המסילת ישרים במידת הקדושה, ואחרי-כן גם החסידות חיקתה את זה.

אם-כן, אמרנו ש"קדושים תהיו" היא המשימה של היום השביעי. אך אל לנו ליפול לטעותו של פרופ' ישעיהו ליבוביץ, שאמר - אם כתוב "קדושים תהיו" סימן שאתם לא קדושים, והקדושה היא ייעוד, משימה, אך לא מציאות; שהרי כתוב "כי עם קדוש אתה ל-ה' א-להיך" (דברים יד, ב). אז כיצד יש להבין את הציווי פשוט מאוד, "קדוש אתה" - זו מציאות קיימת בכלל - שנוצרה והוטבעה בנו כעם מכח מאמציהם של האבות, "קדושים תהיו" - זה ציווי לפרט. קורח, סבר ש"כל העדה כולה קדושה" ולא "כולם קדושים", כל אחד הוא כבר קדוש, והעביר את הקדושה שכבר קיימת בכלל אל הפרט, ללא מאמצים. ואומר הרב קוק (ישראל ותחיתו טו) שהאמירה "כל העדה כולם קדושים" הייתה לעג לכל המאמץ של ההתקדשות, הסוברת שקדושה היא משימה עבור היחיד אבל היא כבר קיימת בכלל.

עכשיו, ננסה להיכנס קצת יותר למשמעותה של המשימה "קדושים תהיו"? מהי המשימה הזאת? אפשר לתפוס את הקדושה כמציאות מאגית - כל מיני כישופים וטריקים. לפי זה, הקדושה היא דבר השייך לתחום המיסטורין - מושג שמאוד אהוב על הנוצרים, והם ירשו אותו מן המיסטורין של אלואוסיס' של יוון העתיקה, כלומר, איזו מן תחושה של משהו בלתי מובן, ואפילו קצת מסוכן, שלא כדאי יותר מדי לחקור. זו הקדושה בעיני הגויים. ואילו אצלנו, הקדושה היא מכלל המידות המוסריות של האדם: "אמר ר' פנחס בן יאיר: תורה מביאה לידי זהירות...מביאה לידי קדושה" (בבלי עבודה-זרה כ, ב), ואומר המסילת ישרים (פ' כו): "ענין הקדושה.. תחילתו השתדלות וסופו מתנה". מהו התוכן של ההשתדלות הזאת? על מה מדובר?

לשם כך עלינו לחזור קצת אחורה אל מורה הנבוכים להרמב"ם, המסתיים בתכלית האדם (ח"ג, נד).

אומר הרמב"ם: יש כל מיני תכליתות שבני אדם מציירים לעצמם לגבי מהי תכלית החיים, והוא מדרג אותן:

1

היותר מצויה אצל רוב בני האדם, והיא קניין הרכוש. כלומר, אם אני אהיה מיליארדר - אשיג את מטרת החיים. אומר הרמב"ם: זה לא יכול להיות מטרת החיים, כיון שכל קניין הרכוש נישען על מוסכמה חברתית, של פעולה כזו או אחרת של קניין, אך שום דבר לא השתנה במציאות באמת. כך שכל זה דמיון, וחבל שאדם ישקיע את תכלית חייו בדבר שכל כולו דמיון.

2

שלימות הגוף, שהיא דבר השייך לאדם עצמו, ולא דבר חיצוני לא. אומר הרמב"ם: גם זו לא יכולה להיות מטרת החיים, שכן בזה נעשה האדם לא יותר מאשר בהמה, ובודאי לא יגיע האדם לכוחו של פרד חזק, וקל-וחומר לא לכוחו של פיל.

(לקריאה נוספת מדברי הרב שרקי ניתן לעיין בספריו בהוצאת 'אורים': ourim.org)

מעשה בראשית

הרב אופיר פריד
ר"מ בישיבת 'מרכז-הרב'

הופעת האור מתוך החושך

"כגון אברהם מתרח, חזקיה מאחז, יאשיה מאמון, מרדכי משמע, ישראל מעובדי כוכבים, העולם הבא מעולם הזה. מי עשה כן, מי צוה כן, מי גזר כן, לא יחידו של עולם?"

מדברי המדרש הללו אנו רואים שהעיקרון הזה איננו תופעה חד-פעמית. בכל תקופות ההיסטוריה אנו מוצאים שהטוב הולך וצומח דווקא מתוך עמקי החושך. דבר זה מעיד על כך שזו דרכו של הקב"ה בהנהגת עולמו. היטיב לבטא זאת המהר"ל מפראג בספרו "גבורות ה'":

"ביארו רבותינו ז"ל כי המדה נותן כן להיות יוצא טהור מטמא. לכך הכתוב אומר 'לא אחד', ולמה לו לומר 'לא אחד'? רק רוצה לומר כי מפני שההפכים יש להם סיבה אחת, וזהו הסיבה הראשונה שבאו ההפכים מאיתו ומפני זה יוצאים זה מזה, לכך אמר 'לא יחידו של עולם?' - המאחד את המציאות ובשביל שהוא מאחד הכל לפיכך יוצאים ההפכים זה מזה... ואף המציאות הרע הוא מאחד..."

אולם עדיין הדבר אומר דרשני. כמובן, אין בכוחו של השכל האנושי להבין את הנהגת הבורא במלואה, אולם מוטל עלינו לנסות ולהבין, ולו במעט, מדוע כך מנהל ה' את עולמו.

כותב מרן זצ"ל בדרשותיו (מדבר שור עמוד 101):

"והנה, הסיבה הפשוטה לצורך הסתרת הטוב העתיד להולד בבני אדם בתוך אנשים רעים וחטאים, ולצאת טהור מטמא, היא מפני שלהשלמת המידות הטובות והדרכים הישרים צריך תיקון של מידות טובות ודרכים שהם לפי הראות נפתלים, שהם משמשים את הדרך הטובה. והנה צריך שיהיה מקום לנפש הטובה לקבל גם כן השימוש הדרוש לפעמים מהמידות הרעות. על כן יצא טהור מטמא, שאם כי נטהר מטומאתו, ולא ישתמש חלילה בכל המידות שהיו במי שקדמוהו להרע, אבל בזה עוד תגבר טהרתו, כי במקום שצריך מדה רעה לתיקון השלמות ועבודת ה', לא תחסר ההכנה בנפשו".

כלומר, הופעת האור מתוך החושך והטוב מתוך הרע מלמדת אותנו על הצורך לשעבד את כל המציאות, גם המציאות החסרה והשלילית, לעבודת ה' ולהשגת השלמות. כחלק מהשקפת האמונה באל אחד אנו מבינים שלכל דבר במציאות יש תפקיד ואת הכל ברא "יחידו של עולם". גם

פרשות בראשית ונח, הפותחות את התורה, עוסקות ב"מעשה בראשית". את ההגדרה הזו שב ומדגיש הרצי"ה זצ"ל בשיחותיו לפרשות השבוע. "פרה-היסטוריה" כהגדרתו, או כהגדרת חז"ל בגמרא (עבודה זרה ט). "שני אלפים תוהו" שקודמים ל"שני אלפים תורה". בפרשות הללו אנו עוסקים בהבנת יסודות המציאות. לאו דווקא "מעשה בראשית" במובן המצומצם של סיפור הבריאה, אלא כל מבנה המציאות הכללית שבבריאת העולם - חטא האדם, השגחת ה' בעולמו, השכר והעונש, הבחירה החופשית, הרס העולם בעקבות השחתתו המוסרית בדור המבול ועוד. כל אלה כלולים תחת ההגדרה הרחבה של "מעשה בראשית".

בשלב המעבר ממצאות ראשונית זו למציאות של התהוות עם ישראל אנו מוצאים עיקרון יסודי במעשה הבריאה. בסיומה של פרשתנו אנו נפגשים עם ה"אטמוספירה" התרבותית שבה גדל אברהם אבינו. "ואלה תולדות תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן". אברהם אבינו, עמוד החסד, נולד באווירה תרבותית של עבודה זרה ושפלות מוסרית - "מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו". כיצד ייתכן הדבר? מדוע דווקא אברהם אבינו מופיע מתוך מציאות כה מקולקלת וחשוכה?

בזאת אנו נפגשים עם העיקרון היסודי של הופעת האור דווקא מתוך החושך והשפלות. "ולית טוב אלא ההוא דנפק מגו בישא" [אין טוב אלא רק זה שיוצא מתוך הרע (זוהר תצוה קפד, א)]. בדברי הזוהר הללו אנו מוצאים הבנה מהפכנית. לא רק שאפשרי שיצא טוב מתוך רע, אלא הרבה יותר מזה. בדרכי הנהגת הבורא יתברך את עולמו אנו מוצאים שהטוב האמיתי והנעלה מוכרח לצאת דווקא מתוך עמקי החושך והרע.

כאשר אנו פוגשים תופעות שליליות ותהליכים של טומאה וריקבון אנו צריכים להתרחק ולסלוד מהם. אך יחד עם זאת, אל לנו לאבד תקווה ולצלול לתהומות הייאוש והתסכול. דווקא מתוך החושך והשפלות יכולה לקום ולצמוח ההארה והגאולה. "אורות מאופל אמר ויהי".

על הפסוק "מי יתן טהור מטמא לא אחד" שמופיע בספר איוב (יד, ד) דורשים חז"ל (במדבר רבה פרשה יט):

באיגרות מד' וקי' הנמצאות בספר אגרות הראי"ה חלק א', וכפי שהעיד הרב אלכסנדרוב עצמו באחת מאיגרותיו אל הרב (בספרו "מכתבי מחקר וביקורת"):

"הארכת מעט בזה יען... כמעט רובי חקירותי הנן תוצאות רעיונו המרכזי השוכן בקרבו על דבר אחדות ההפכים..."

טבעי הוא הדבר, שגם בתורת הגאולה של מרן הרב זצ"ל, המתבטאת ביתר שאת בספרו המרכזי "אורות" - תופסת סוגיה זו מקום משמעותי. גם התופעות השליליות והנוראיות שאנו פוגשים באחרית הימים, בתקופת זריחת אורה של הגאולה האחרונה על עם ישראל בארץ ישראל, צריכות להילמד בהקשר הזה ומתוך המבט הרחב של סוגיית "מי יתן טהור מטמא".

כך מלמדנו הרב זצ"ל באחד מפרקי אורות התחיה (מה) שבספר "אורות":

"כשם שאי אפשר ליין בלא שמרים, כך אי אפשר לעולם בלא רשעים... ושיבת ישראל לארצו בשביל קיומו העצמי הוא מאורע מוכרח, וקיומו זה יוצר את שמריו: נושאי הרשעה והחוצפא של עקבתא דמשיחא אשר ירגז כל לב לזכרן. אלה הם הצדדים העכורים שהקיום הצלול והמשמח מתהווה על ידם, וסוף המהלך הוא: שקוע השמרים בתחתית החבית, הנמכת הכחות הרשעיות בתהום החיים, ואז מתבטל מהם כל תכנם המכאיב ומזעזע. אבל בהמשך יצירתם שהנם הולכים ביחד עם היין, חיי האומה ורוחה המתעורר, הם מעכירים אותו והלבבות רועשים למראה התסיסה, וינוח הלב וישקוט במכונו רק למראה העתיד, ההולך ועושה את מסלתו, במפלאות תמים דעים, 'מי יתן טהור מטמא לא אחד'".

כשם שאי אפשר לטעום מן היין בזמן תסיסת השמרים שבמהלך הכנתו, כך גם קשה וכואב הוא הדבר לחזות בתהליכים הרוחניים המכאיבים שיהיו מנת חלקנו בתהליכי הגאולה השונים. אולם במבט אל עבר העתיד "ההולך ועושה את מסלתו במפלאות תמים דעים" אנו מתמלאים באמונה ובבטחון גמור שלכל התהליכים הללו יש תפקיד משמעותי כחלק מהכשרת המציאות לקראת הופעת השלמות המיוחלת של החיים הישראליים המלאים בבוא עת קץ, במהרה בימינו.

למידות הרעות יש תפקיד משמעותי בתיקון העולם ובהבאתו אל שלמותו ואל ייעודו. כמובן, אין הכוונה כאן שצריך להיות שותפים עם הרע ועם הכיעור, וכפי שמדגיש גם הרב בדבריו - "ולא ישתמש חלילה בכל המידות שהיו במי שקדמוהו להרע". אך יש מקום ללמוד ולהבין כיצד ניתן לקחת גם את המידות המקולקלות, כדוגמת קנאה, שנאה וכדומה, ולהופכן לכלים לתיקון העולם במקום שזה נצרך.

כך גם מסביר הרב זצ"ל במקום אחר (עין אי"ה שבת א, פרק א, כ) כיצד ייתכן הדבר שמצאנו מידה של קנאה בין האחים הקדושים בניו של יעקב אבינו ע"ה כפי שנפגוש בפרשות שבהמשך ספר בראשית:

"אמנם המדות הקשות לא יוכלו להיות חסרות מאומה גדולת שכל ורבת פעלים, אבל צריכות להיות מזוקקות עד שיוכלו להיות נכנעות לשכל ומונהגות על ידו, אז תבאנה לתעודתן. על כן היה צריך גלות מצרים, שהיתה כור הברזל ממש לצרף סיגים. וכן מטעם זה עלינו לסבול עוד עול גלות, לכלות פשע ולהתם חטאת, שכפי ערך כחותינו הגדולים ביותר כן צריכים הם להכנעה וזיקוק ביותר. לא כטועים שסוברים שמגמתם של ישראל היא להשריש בעולם רק המוסר היוצא מרכות הלב, שאינו מכיר טעם טוב והנהגה תכליתית כי אם במדות הרכות כחמלה וחנינה, צדקה וחסד, ומה שתעשה האנושיות במדות הרעות, בגבורה, בנקמה, בקנאה ותאוה וכיוצא בזה, נעלמו ממנו. לא כן הדבר, כי כל מגמתם ותעודתם של ישראל היא ללמד סוד אחדות ד' בעולם, להודיע שהוא 'עושה שלום ובורא רע'. 'הנה אנכי בראתי חרש נופח באש פחם ומוציא כלי למעשהו ואנכי בראתי משחית לחבל'. על כן, הכחות הקשים כולם הם בכח האומה הישראלית, והחכמה האלהית דאגה להתפתחותם גם כן. אמנם דוקא בעבור זה הוכנה לנו הגלות בכללה וריבויים לפרטיהם לפי ערך צדדי החסרונות הצריכים להתמרק, כדי שיהיו המדות הקשות שהן בכלל טבעינו, 'כי עם קשה עורף אתה', מעובדות וראויות לשימושן העליון הטוב ומכשיר את החיים הפרטיים והכלליים למילואם וטובם".

בקיצור רק נעיר כאן, שסוגיה זו של "מי יתן טהור מטמא" הורחבה במקומות רבים בכתבי הרב זצ"ל והיא זו העומדת גם בבסיס השקפתו בעניין "אחדות ההפכים", כפי העולה מהתכתבותו המרתקת עם הרב שמואל אלכסנדרוב,

פרשת נח

מתורתו של ה'אביר יעקב' -
רבנו יעקב אבוחצירא זיע"א

ישמור עצמו בעת התפילה בבית הכנסת

ובני ארם עויץ וחול וגתר ומש (בראשית י כג).

הרמז בזה, שבשעת תפילה צריך שיטהר מחשבתו ויפנה לבו מכל דברים המטרידים אותו, לפי שהתפילה נקראת עבודה שבלב, שנאמר (דברים יא ג) 'ולעבדו בכל לבבכם'. ועוד, צריך שינהג קדושה בבית הכנסת ויחשב שהשכינה שם, ולא ירבה דברי חל בבית הכנסת ולא יריב עם אדם שם:

וזהו שנאמר ובני ארם שהיא התפילה, עויץ מלשון עצה, דהינו

צריך שיטהר עצתו ומחשבתו ולא תהיה עצתו אלא בעבודת ה' דוקא. וחול, הינו מרחיק דברי חל שלא יזכירם בבית הכנסת. וגתר, אותיות 'ותגר', שלא יעשה שום תגר ולא ריב בבית הכנסת. וזהו ומש, מלשון הסרה, כמו 'לא ימוש' (יהושע א ח), כלומר דמסיר עצמו מדברי חל וריב ומצה וכיוצא בבית הכנסת, ומתנהג בה כי אם בקדושה:

(פיתוחי חותם פרשת נח)

הענוה היא עיקר האדם

ואל אמה תכלנה מלמעלה (בראשית ו טז).

בא לרמז שירדף אחר הענוה שהיא העקר, דאף על גב דקדוש לבו ועיניו צריך שתהיה בו מדת הענוה וכף כאגמון ראשו. וזהו שאמר ואל אמה תכלנה מלמעלה, דהינו יעשה עצמו שאין בשעורו אלא אמה אחת, שהוא קטן ושפל מכל אדם:

זאת ועוד, ירבה בשתיקה ויעשה עצמו כאלם, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (חולין פט). על פסוק (תהלים נח ב) 'האמנם אלם', וזהו שאמר ופתח התבה, פתח הוא פיו של האדם, בצדה תשים, דהינו יעשה אותו כאלו הוא סתום,

כצדו שהוא סתום, וכיון שיתקן גופו בכל התקונים האלה, בודאי שיהיה כלי מתקן וראוי לקדושה, שיזכה לקבל נפש רוח ונשמה, ועל שלשה אלה סיים ואמר תחתים שנים ושלושים תעשה. תחתים היא הנפש, שנים היא הרוח, ושלושים היא הנשמה. אי נמי, החשבון של התבה גימטריא ש"פ הוא חשבון 'לשן', שישמר לשונו מרע וממרמה. עוד, גימטריא 'שלוש' עם ארבע אותיותיו, לרמז שיהיה אוהב שלום ורודף שלום, וזהו תקונו:

(מחשוף הלבן פרשת נח)

גנותו של מדבר לשון הרע

ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתחים. ואת פתרסים ואת כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת כפתרים (בראשית י ג-ד).

כבר כתבנו (פסוק ו) כי ומצרים גימטריא 'לשון', רומז למשגן פתח לשונו ומדבר לשון הרע ומוציא שם רע ולשונו תדבר און ומרמה תמיד. והנה בעל הלשון בלשונו הרע מוליך רכיל ומטיל שנאה אפלו בין אחים ורעים, עד שבלשונו הרע מפריד איש מעל רעהו:

שנולדו הם נעימים אהובים ומדבקים באהבה ורעות, בא בעל הלשון ונתן ביניהם להבי המחלקת עד שהפרידם איש מעל אחיו. וזהו ואת להבים ואת נפתחים, דהינו נתן ביניהם אש להבות עד שהפתיחם והפרידם איש מעל אחיו. ואומר נפתחים, כלומר תחת אשר היו סתומים ומחברים באהבה ורעות וזר לא יקרב אליהם, בא בעל הלשון ופרץ סתמיהם ויעשאם פתוחים, כל הרוצה לכנס הרי הפתח פתוח:

בעל הלשון מדבר רעה גם על מי שמטיב לו

ואת פתרסים וגו', הכוונה, דבעל הלשון כיון שסורו רע, אפלו מי שעושה לו טובה ומאכילו ומשקהו, מדבר עליו רעה ומוסרו ונלחם עמו. וזהו ואת פתרסים, קרי בה פת

וזהו ומצרים, הוא בעל הלשון, בוא וראה תולדות מעשיו הרעים, ילד את לודים ואת ענמים, לודים מלשון לדה, וענמים מלשון נעימים, כלומר, אפלו בני אדם שמיום

הגזלן עובר על כמה מעשרת הדברות

וְאֵת הַחַיִּי וְאֵת הָעֶרְקִי וְאֵת הַסִּינִי. וְאֵת הָאֲרוּדִי וְאֵת הַצְּמֵרִי וְאֵת הַחֲמָתִי וְאַחַר נִפְצוּ מִשְׁפָּחוֹת הַכְּנַעֲנִי. וְאֵת הָאֲרוּדִי, שֶׁהוּא יוֹרֵד לְאֲמֹנֹתוֹ שֶׁל חֶבְרוֹ וּפּוֹסֵק חַיּוֹתוֹ. וְאֵת הַצְּמֵרִי, אוֹתִיּוֹת 'הַמְצָרִי', שֶׁהוּא מְצַר לְבַעַל הַמְצַר שְׁלוֹ. וְאֵת הַחֲמָתִי, כְּלוֹמֵר מִתְחַלֵּה הִיָּה עוֹשֶׂה בְּסִתְרָה, וְעַכְשָׁיו שֶׁנַּעֲשִׂית לּוֹ כִּהְתֵּר עוֹשֶׂה הַדְּבָר בְּפִרְהֶסְיָא בְּחֲמָתוֹ וּבְאִפּוֹ. וְאֵת הַחַיִּי, מִלְּשׁוֹן חוּיָא שֶׁהוּא נַחֵשׁ, שֶׁהַגְּזֵלָן שְׂחוֹמֵד מִמּוֹן אַחֲרִים וְאֵינּוּ שְׂמַח בְּחִלְקוֹ עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה נַחֵשׁ, שֶׁכָּל הָעֶפֶר לִפְנֵי וְלֹא נִתְמַלְּאָה עֵינּוֹ. וְאֵת הָעֶרְקִי וְאֵת הַסִּינִי, כְּלוֹמֵר, הַגְּזֵלָן הַזֶּה כְּשֶׁדוֹחֵק מִמֶּנּוּ וְנִשְׁבַּע לְשָׁקֵר. אִי נִמִּי, כְּשֶׁעָבַר עַל 'לֹא תִחְמַד' (שְׁמוֹת כ יד) וְלֹא תִתְאַוֶּה' (דְּבָרִים ה יח) וְלֹא תִגְבֹּב' (שְׁמוֹת כ יג), עָבַר וְקִרַע הַדֵּת שֶׁנִּתְּנָה בְּסִינִי, דָּאלוּ מִעֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת שֶׁנִּתְּנוּ בְּסִינִי. וְאַחַר נִפְצוּ מִשְׁפָּחוֹת הַכְּנַעֲנִי, כְּלוֹמֵר מִיָּנִי הַרְמָאוֹת וְהַגְּזֵלָנוֹת רַבִּים, וּמִי שֵׁשׁ בּוֹ אֵלֶּה שֶׁזְּכָרְנוּ בְּדַאִי שֶׁכָּל הָאֲחֵרִים כְּלוּלִים בּוֹ:

עבירה קלה גוררת עבירה חמורה

וְהִיא גְבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידוֹן בְּאֶכָּה גְרָרָה עַד עֵזָה [בְּאֶכָּה סְדָמָה וְעַמְרָה]. כְּלוֹמֵר, וַיְהִי, שֶׁעָבְרָה גּוֹרֶרֶת עֲבָרָה מִקְלָה לְחֲמוּרָה עַד שֶׁמִּשְׁתַּקֵּץ בְּגִדּוּלָה שֶׁבָּהֶן. וְזֶהוּ גְבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידוֹן, דִּהְיָנוּ הַרְמָאִי הַזֶּה מִצִּידוֹן הַתְּחִיל, צָד בְּנֵי אָדָם וּמְרָמָה אוֹתָם בְּפִיּוֹ. וּמִשָּׁם גְרָרָה, הַתְּחִיל יִצְרַר הָרַע לְגִרְרוֹ עֲבָרָה אַחַר עֲבָרָה עַד עֵזָה, עַד הַחֲמוּרָה. בְּאֶכָּה סְדָמָה וְעַמְרָה, כְּלוֹמֵר אֵינּוּ מְנִיחוֹ יִצְרַר הָרַע עַד שֶׁגּוֹרֵם לוֹ לִהְיוֹת כְּסוּדוֹם וְעַמּוּרָה שֶׁכְּתוּב בָּהֶם (לֵהֲלוֹן יג יג) 'וְאֲנִשִּׁי סְדָם רָעִים וְחֲטָאִים לֵה' מְאֹד: אֵלֶּה בְּנֵי חָם לְמִשְׁפַּחְתָּם. כְּלוֹמֵר מִי גָרַם כָּל זֶה, הוּא חֲמוּם, יִצְרַר הָרַע שֶׁמִּחְמָם גּוֹפּוֹ שֶׁל אָדָם וְדָר בְּקִרְבוֹ, וְשׁוֹמֵעַ לְדַבְרֵי, וְלֹא הִטָּה אֶזֶן לְשִׁמְעַ דְּבַרֵי תוֹרָה וְתוֹכַחַת מוֹסֵר:

(פיתוחי חותם פרשת נח)

יְמֹסֵר', כְּלוֹמֵר, אֶפְלוּ מִי שֶׁאוֹכֵל פֶּתוֹ מוֹסְרוֹ וּמִפְסִידוֹ. וְאֵת כְּסִלְחִים, קָרִי בֵּה 'כּוֹס יִלְחֵם', אֶפְלוּ מִי שֶׁשׁוֹתָה כּוֹסוֹ נִלְחֵם עִמּוֹ. וְהִנֵּה בַעַל הַלְּשׁוֹן עַל יְדֵי לְשׁוֹנוֹ שֶׁמְטִיל שְׂנְאָה בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ מִבֵּיא אוֹתָם לִיְדֵי שְׂפִיכוֹת דָּמִים, וְזֶהוּ אֲשֶׁר יִצְאוּ מִשֵּׁם פְּלִשְׁתִּים, פְּלִשְׁתִּים גִּימְטְרִיא 'שְׂפִיכוֹת דָּם'. וְאֵת כְּפַתְרִים מִלְּשׁוֹן כְּפִירָה, לּוֹמֵר לָךְ דְּבַעַל הַלְּשׁוֹן כּוֹפֵר בְּעֶקֶר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים יב ה) 'אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר שְׁפָתֵינוּ אֲתָנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ' (עֵרְכִין טו:). וְהִנֵּה כְּפַתְרִים יֵשׁ בֵּה אוֹתִיּוֹת 'כּוֹפְרִים', וְעוֹד תִּי"ו רוֹמֵז לְתוֹרָה, לּוֹמֵר שְׂכּוֹפְרִים בְּתוֹרָה. וְעוֹד, כָּל הַשְּׁמוֹת הַלְלוּ שֶׁל בְּנֵי מְצָרִים מְסִימִים בְּמִי, לּוֹמֵר שֶׁבַעֲלֵי הַלְּשׁוֹן כּוֹפְרִים בֵּה' וְאוֹמְרִים 'מִי אָדוֹן לָנוּ':

המרמה במשא ומתן סופו שגוזל בפרהסיא

וְכַנְעֵן יָלַד אֶת צִידוֹן בְּכָרוֹ וְאֵת חַת. כְּכָר כְּתַבְנוּ דְרוֹמוֹ לְגִזְלוֹן וְחֲמָסוֹן. וְהִנֵּה, הַמִּתְאַוֶּה לְגִזּוֹל וְלַחֲמָס, תִּחְלַתּוֹ מִתְחִיל מְרָמָה בְּנֵי אָדָם בְּמִשְׁאָו וּבְמִתְנוּ, וְהוֹלֵךְ מְרַעָה לְרַעָה עַד שֶׁגּוֹזֵל וְחוֹמֵס בְּפִרְהֶסְיָא, וְאֵינּוּ אוֹסֵר עָלָיו שֶׁל אַחֲרִים כָּלֵל, כִּיּוֹן שֶׁעָבַר עֲבָרָה וְשָׁנָה בֵּה וְשִׁלַּשׁ בֵּה נַעֲשִׂית לוֹ כִּהְתֵּר (קִידוּשִׁין מ.), וְעוֹשֶׂה מְרָמָה בְּכָל עֶסְקִיו בְּמַדָּה בְּמִשְׁקַל וּבְמִשׁוֹרָה. וְזֶהוּ וְכַנְעֵן יָלַד אֶת צִידוֹן בְּכָרוֹ, דִּהְיָנוּ צָד בְּנֵי אָדָם בְּפִיּוֹ וּמְרָמָה אוֹתָם, מְרָאָה תָמָה וְתַחֲתִיָּה עֲרָמָה, זֶהוּ תִחְלַתּוֹ, וְלִפְיֶכָּה אָמַר בְּכָרוֹ. וְאֵת חַת, רֵאשִׁי תְבוֹת חֲמָדָה תְּאוּהָ, כְּלוֹמֵר מִי גּוֹרֵם לוֹ זֶה, מִשׁוּם דְּחוֹמֵד וּמִתְאוּהָ לְשָׁל אַחֲרִים:

גוזל בכמה דרכים ומצער את שכניו

וְאֵת הַיְבוּסִי וְאֵת הָאֲמֹרִי וְאֵת הַגְּרָגְשִׁי. וְאֵת הַיְבוּסִי, מִלְּשׁוֹן 'צְרִינּוּ בּוֹסְסוּ מִקְדָּשֶׁךְ' (ישעיה סג יח), וּמִלְּשׁוֹן 'נְבוּסִי קְמִינּוּ' (תְּהִלִּים מד ו), שֶׁהוּא לְשׁוֹן דְּרִיכָה, שֶׁהוּא דוֹרֵךְ וּמִשִּׁיג גְבוּל אַחֲרִים. וְאֵת הָאֲמֹרִי, מִלְּשׁוֹן הַמְרָה, כְּמוֹ 'לֹא יִמִּיר אֶתוֹ טוֹב בְּרָע' (ויקרא כז י), שֶׁהוּא מַחְלִיף הַמְאֻזְנִים וְהַמְשַׁקְלוֹת אֶבֶן וְאֶבֶן אִיפָּה וְאִיפָּה. וְאֵת הַגְּרָגְשִׁי, קָרִי בֵּה 'גַּר גְּשִׁי', כְּלוֹמֵר, אֶפְלוּ מִי שֶׁהוּא שֹׁכֵנוּ וְגֵרוֹ, דּוֹחֵקוֹ וְעוֹשֶׂה לוֹ רָעָה, 'גְּשִׁי מִלְּשׁוֹן 'אֵת הַנְּכָרִי תִגְשֵׁ' (דְּבָרִים טו ג), שֶׁהוּא לְשׁוֹן דְּחִיקָה:

זהירות מגאווה ולשה"ר מרחיק היצר הרע

שְׂאֲמָרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרָנוּם לְבָרְכָה, וְכִמוֹ שֶׁאֵנּוּ רְאוּיִם בְּעֵינֵינוּ דִּהֲגָאוּהָ כָּל רַע נִמְשָׁךְ מִמֶּנָּה, דִּהֲגָאוּ אִם יִרְאֶה שׁוֹם אָדָם מְכַבֵּד מִמֶּנּוּ אוֹ אֶפְלוּ כְמוֹתוֹ, מְרַב גְּאוּנוֹ מִתְקַנָּא מִמֶּנּוּ וְשׁוֹנֵא אוֹתוֹ, וְכִיּוֹן שֶׁשׁוֹנֵא אוֹתוֹ הוּא מִבְּקֵשׁ רָעָתוֹ (ספרי כי תצא רלה), וְאֶפְלוּ דְבַר הַגּוֹרֵם לוֹ מִיָּתֶה מְבַקֵּשׁ לוֹ וְאֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ. וְעוֹד, הַגָּאוּהָ מְבַזָּה לְכָל אָדָם, דְּאֵינּוּ רוֹצֶה שִׁיְהִיָּה שׁוֹם אָדָם שׁוֹהַ אֵלָיו, וּמַעֲשֵׂי הַגָּאוּהָ רַבּוּ מִלְּסָפֵר:

(פיתוחי חותם פרשת נח)

ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען (בראשית י ו).

לְמַעַלָּה כְּתַבְנוּ שֶׁחָם הוּא יִצְרַר הָרַע שֶׁמִּחְמָם גּוֹפּוֹ שֶׁל אָדָם, דְּאֵין שׁוֹם אָדָם עוֹשֶׂה שׁוֹם עֲבָרָה זוֹלָתִי עַל יְדֵי חֲמוּם יִצְרַר הָרַע. וְהַמְדָּה הָרַעָה שֶׁגּוֹרֶמֶת לְאָדָם כָּל רָעוֹת שֶׁבַעוּלָם הִיא מִדַּת הַגָּאוּהָ, הִיא שָׂרֵשׁ כָּל הָרָעוֹת שֶׁבַעוּלָם. וּפְקַח עֵינֶיךָ וְרֵאֵה כְּמָה הַזְּהִירָה הַתּוֹרָה וְחֲמָמִים זְכוּרָנוּם לְבָרְכָה עַל הַגָּאוּהָ, כִּי אָמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרָנוּם לְבָרְכָה (סוטה ה). הַגָּאוּהָ אֵין עֶפְרוֹ נִנְעָר וְאֵינּוּ רוֹאֶה פָּנֵי שְׂכִינָה, וְאֵין מִי שֶׁגּוֹרֵם לְסַמְא"ל וְלִילִי"ת הַרְמַת רֹאשׁ כְּמוֹ הַגָּאוּהָ. וּמִהַגָּאוּהָ נִמְשָׁכִים כְּמָה רָעוֹת כְּמוֹ

(נלקט ונערך ע"י ישיבת "אביר-יעקב", מכון "אור-לישרים" נהריה)

פרשת נח

גליון שבועי במשנת
מרן האור החיים הק' זיע"א

האם התפלל נח על בני דורו?

עלמא, ובגין כך מי נח כתיב, מי נח ודאי, דביה הווי תליין, דלא בעי רחמא על עלמא.

בעקבות דברי הזוה"ק יצאו רבים מהמפרשים, לבאר מדוע באמת לא התפלל נח וביקש רחמים על בני דורו, יש מהם דורשים שבאמת שגג בכך שלא ביקש רחמים, ויש דורשים לשבח שממילא לא היה נענה בתפלתו וכך היא שיטת רבינו האור החיים הק' וכדלהלן, ויש שחידשו שהתחנן והתפלל על בני דורו אך לא נענה. כמובן שאין לנו היכולת לשער כלל גדלות הצדיקים הכתובים בתורה, ואין לנו השגה בדקות של החטא שנמצא בהם, וכל שכן כשהתורה מעידה על נח "איש צדיק תמים היה בדורותיו".

בהפטרה בפרשתנו - פרשת נח כתיב "כי מי נח זאת לי אֶשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְר מִי נֹחַ" (ישעיה נד, ט), ויש להבין למה נקרא המבול 'מי נח', הרי היה גזר דין שלא ישאר מכל העולם שום אדם ושום בעל חי וכל העולם יתבטל מלבד נח שלא חטא, שהוא נתעלה מכל בני דורו למצוא חן בעיני ה', ואם כן תמוה מאוד וכי דוקא על שמו יקראו מי המבול - מי נח, הרי זה כמו שיקראו את חורבן בית המקדש על שם הצדיקים שהיו באותו הדור.

ברם, מבואר בזוה"ק (ח"ג יד: ועי' ח"א סז:): דמשום שלא התפלל רחמים וביקש על בני דורו נקראת המבול על שמו, וז"ל: "דלא בעי רחמין על עלמין ונחיתו מייא ואובידו בני

ענוותנותו החרבה את העולם

נגזרה הגזירה, ועוד יותר חשב שזהו היפך רצון ה' וחוצפה לבטל את רצונו. וזאת היתה טעותו - אומר התפארת שלמה - שלהיפך, רצון ה' היא שיהיה הצדיק מבטל כל הגזירות, וכמו שעמד אברהם אבינו ע"ה ואמר: "חלילה לך מעשות כדבר הזה" (שם יח, כה), וכן משרע"ה אמר "חלילה לך מעשות כדבר הזה" (שמות לב, יב) יעו"ש.

נפתח בדברי הרה"ק רבי שלמה מראדמסק בספרו תפארת שלמה האומר: דבאמת 'שגגה גדולה' היתה לו לנח שלא התפלל על דורו אולי יועיל להצילם מרדת שחת. ומבאר הטעם שלא התפלל - משום שחשב שהוא קטן בעיני השי"ת, ולכך לא עלה על ליבו שיהיה הקב"ה חפץ בתפלתו ולא האמין שהשי"ת ישמע אליו ויעתר לתפלתו אחר שכבר

לא השאיר לו הקב"ה פתח

וגו' והנבי משחיתם" בהחלט מה מקום להתפלל, משא"כ כשדיבר לאברהם לא מצאנו שדיבר אליו כדברים האלה, אלא נתן לו מקום להתפלל וכו', וכמו"כ תמצא בדברו למשה בתוכחות על עון ישראל לא החליט הגזירה ובזה מצא מקום להתפלל וכמו שפירשנוהו במקומו (שלה יד, יא) משא"כ נח סתם ה' תפלתו" עכ"ל.

אמנם רבינו האור החיים הק' מבאר שלא שגג נח בכך שלא התפלל על בני דורו, שמכיון שהקב"ה לא הניח לו פתח של רחמים להתפלל על בני דורו, וכה כתב:

"מדברי ה' אשר דבר לנח, גילה דעתו לנח כי הדבר מוחלט בעיני ה' להשחית, ולא נתן מקום לנח להתפלל, כאומרו "קץ כל בשר

התפלל אך לא נענה

כי מי נח זאת לי, ונקראו המים על שם נח כדרשת חז"ל (בראשית רבה לד, ו) וכדאיתא בזוהר (ח"א סז ב) מחמת שלא

מהלך חדש ונפלא אומר הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע בספרו עבודת ישראל (ד"ה ויולד נח): אמר ישעיה הנביא ז"ל (נד, ט)

על ראש רשעים כנ"ל, ולכן נקרא מי נח זאת לי עכ"ד. אבל נח כן התפלל על בני דורו.

אף הרה"ק בעל הבאר מים חיים בספרו סידורו של שבת (חלק א שורש ד ענף ב), דרך במסילה זו שנח התפלל על דורו אך לא נענה, עיי"ש בארוכה.

התפלל על בני דורו. ולכאורה קשה להאמין על צדיק כמו נח שיחדל מהעתיר לה' בעד כל יושבי תבל כל מאה ועשרים שנה שעסק בבנין התיבה והתרה בהם תמיד, אבל נוכל לומר על פי דרכנו, שלכן נקראו על שמו כיון שעל ידי צדקתו הוא נשאר שארית בארץ ועל ידי כן שפך הקדוש ברוך הוא כאש חמתו

איך ידע שיכול לפתוח את החלון?!

חשון) וזהו רק י' חודשים, פחות ז' ימים, וא"כ הרי יש עוד יותר מחודשיים עד זמן י"ב חודש, וצ"ע עכ"ד.

ויש לומר, שנח עשה חשבון שאם צריך עד י"ב חודש לחזור המצב בעולם לקדמותו, הרי צריך כבר מעכשיו להיגמר המבול, בכדי שיחזור שלב אחרי שלב למצבו הרגיל, ולפי חשבוננו התחילו המים קצת להתייבש, ובשביל שרצה לדעת שלח את העורב ואת היונה ודו"ק.

וְיִהְיֶה מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת חַלּוֹן הַתֵּיבָה אֲשֶׁר עָשָׂה (ח, ו). כתב רבינו האוה"ח הק' וז"ל: צריך לדעת מנין ידע זמן שיוכל לפתוח חלון התיבה ולא חשש לטבועה במים פן יקראנו אסון, ואולי שהובטח שאין יותר מ"ב חודש עכ"ל.

העיר חכ"א בקובץ אור ישראל - מאנסי (שנה ו' קוב"ג עמ' רכ"ח) קושיא חזקה, דהלא על פי חשבון הפסוקים (ע"י רש"י ורמב"ן) היה זמן פתיחת החלון ב"י אלול (והמבול התחיל ב"י

בלילה ביקש רפואה ובבוקר חזר לציון להודות על הישועה

"וּמִבֶּשֶׁרֶף לֹא תִתְעַלֵּם" (ישעיהו נח, ז), אתה דודו והוא נכד אחיך ולישועה גדולה הוא צריך עכ"ל. וזאת בלילה היא"צ דהאוה"ח"ק פה בא"י ובחז"ל עדיין ערב היא"צ.

והנה אני מקבל טלפון מביה"ח והרופאים מבשרים לי, בהאי לישנא: הנה איתרנו את שם החיידק, ונקווה שנשתלט עד מהרה על המחלה הזאת ע"כ. ולמחרת בבוקרו של יום (היום בבוקר), קיבלתי שוב טלפון ואומרים לי יש לנו עבודה בשורה נפלאה, חתנך היקר נתעורר כבר והוא הולך על שני רגליו מעצמו, ממש פלאי פלאים ע"כ.

המשיך האברך באמרו, ושואלים אתם ודאי מה מעשי כאן, ומדוע אני חוזר שוב מהציון דהאוה"ח"ק: עכשיו נסעתי להודות להאוה"ח"ק על הנס הגדול ע"כ. וגדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם ויכולין לפעול ביותר.

(קובץ להאיר באור החיים; תשע"ג)

סיפר הרה"צ רבי שלמה ראזנבוים שליט"א מהמשפיעים הרוחניים בישיבת טשעבין ירושלים:

מעשה שהיה כך היה, כשנסעתי היום [שנת תשע"ב] בחזרה מציון האוה"ח"ק, באוטובוס קו 5 ישבנו עם עוד כמה טשעבינער בחורים, ושוחחנו יחדם, וישב שם לידינו יהודי חשוב מבני עדות המזרח, והתחיל לספר לנו, הנה יש לי חתן הדר בחז"ל ומשפחתו בן עטר, והם אינם נכדי האוה"ח"ק כידוע שלא היה לו בנים, אך חתני הוא מצאצאי אחיו.

והנה לפני ג' ימים, אני מקבל טלפון של אשתו היא בתי, כשמספרת לי בדמעות שלישי שבעלה התעלף ומונח על יצועו ביסורים קשים, והרופאים הבהילו אותו לבית החולים ואינם דבר מה לעשות עמו, בגין שאינם יודעים מה הבעיה, ומה שם המחלה ואיזה טיפול וחומר נצרך לכך.

האברך הנ"ל ממשיך לספר, נסעתי אתמול בלילה לציון האוה"ח"ק הדלקתי שם גר גדול, והפטרתי בשפה לאמר:

רבנו החזיר לחיים יהודי שלמד בקביעות בספרו

ספורות של מות קליני הוא ראה את עצמו מובל לבית דין של מעלה, ותוך כדי הליכה בא מולו בעל אור החיים הקדוש עצר לרגע ואמר לו, הן אתה מקפיד ללמד אור החיים מדי שבת בשבתו מה לך כאן שוב למקומך והמשך ללמד בספרי.

ברגע זה הוא התעורר פקח את עיניו והרופאים האמינו כי הם החזירו אותו לחיים, ר' חיים חזר לחיים למשך עשרה חודשים נוספים, ומאליו מובן כי הספר אור החיים לא מש מתחת ידו כל עוד שהיה מסגל ללמוד.

(אמרו צדיק)

ר' חיים [יהודי חסיד מהמסתופפים בצלו של האדמו"ר רבי ישראל מהוסיאטין ז"ע] בערוב ימיו סבל מאי ספיקת לב, הוא נאלץ להתאשפז בבית החולים הדסה שבירושלים פעמים רבות, ובכל פעם הוטב מצבו אך לכדי רפואה שלמה לא הגיע, באחד האשפוזים הללו שהיה הפעם בבית חולים הדסה ב' שברחוב הנביאים הדרדר מצבו עד לכדי מות קליני רחמנא ליצלן.

הרופאים עמלו להחזירו לחיים וב"ה הצליחו, כשהתאושש סיפר לבני ביתו ולכל מי שהיה מעונין לשמוע, כי באותן דקות

קניות בפֶּרְשָׁה

כתבו כיצד קשור כל אחד מהאיורים הבאים לפרשתנו.

את הפתרונות לחידות שלחו אלינו לכתבת המייל של המדור: leoroletzeirim@gmail.com

אורי ומורי במסע אל העבר

היה זה אדם מִכָּר שנגש אל השליח מארץ ישראל. אורי ומורי כבר פגשו בו בעבר. ר' שלמה זלמן, אביו של הרב קוק הקטן הוא זה שהזמין את אותו שליח לביתו. הוא הולך, על ידו השליח, ובסמוך אליהם ילד קטן וסקרן. לא אחר מאברהם יצחק הקטן. השליח הולך, ר' שלמה זלמן משוחח אתו בניחותא, מתעניין איך עברה הדרך על השליח שהגיע לאסוף כספים ליהודי ארץ הקודש, והילד הקטן מרבה בשאלות על ארץ ישראל.

כאשר הגיעו אל הבית הקטן חפתה להם ארוחה חמה על השלחן. מרק מהביל ומאפים טריים, מעשה ידיה של הרבנית. השליח ומארחו נגשו לאכול כאשר הילד הקטן נצמד אליהם, ומקשיב לשיחותיהם.

"נראה שמשפחת קוק הצעירה רגילה לארח את השליחים שמגיעים לכאן" לחש אורי למורי בעודם עוקבים אחר ההתנהלות בבית מבעד לחלון. "נכון, זה נראה שזו לא הפעם הראשונה שמגיעים לכאן אורחים. עכשו, כשאני רואה את היחס המכבד שהרב והרבנית נותנים לשליח מארץ ישראל אני מבינה מאיפה ספג הרב את ההערצה והחבה הרבה לארץ הקודש" הסכימה מורי. אורי שתק לרגע, ואז הוסיף בקריצה: "גם הסקרנות והרצון שלו ללמוד הוסיפו כאן לא מעט".

המשך יבוא...

נשמח לשמוע מכם: leoroletzeirim@gmail.com

אורו לילדים

אביטל לוי

שלום לכם חברים,

מורי חזרה השבוע נסערת מבית הספר. היא וחברותיה נבחרו לארגן פעילות כתתית לכבוד חודש חשון. בדרך הבייתה, שוחחו החברות על הפעילות המיוחדת. אך עד מהרה השיחה החביבה הפכה לזכוכית קולני. כשהגיעה הבייתה, ספרה מורי לאורי על הזכות הסוער. אורי הרגיע אותה והסביר: "פעמים רבות אנחנו נקלעים לדיינים עם אנשים אחרים. לא תמיד אנחנו מסכימים עם כל אחד על כל דבר, אבל, צריך לזכור שלמרות שכל אחד בטוח שהוא צודק - גם האחר חושב שהוא צודק. כדאי להקשיב גם לדעות אחרות, כי גם להן יש מקום בעולם. כמו שהרב קוק מלמד אותנו: 'ואם שאנחנו מתאמצים ללחם בעד אותם הדברים הקרובים לרוחנו, צריכים אנו שלא להיות מכורים בידי רגשותנו, ולדעת תמיד שגם לרגשות ההפוכות משלנו יש מקום רחב בעולם' (אגרות הראי"ה א', שני"ד)

שנזכה ללכת לאורו.

עֲפָפְס, אורי ומורי.

שיחה בשנים

מורי: חבל שהקוץ נגמר... אני לא אוהבת לקום בבקר ולראות שמים אפרים. זה גורם לי להרגשה לא נעימה בלב.

אורי: גם אני אוהב יותר את הקוץ. בחורף קר, ואפר. אבל למען האמת, אני חושב שההרגשה שאת מדברת עליה קשורה לא רק לשמים אפרים אלא גם לזמנים אחרים בחיים שלנו, כשקורים לנו דברים לא נעימים. אנחנו יכולים להסתכל על מה שקורה ולהיות עצובים. אבל, יש גם אפשרות אחרת. אנחנו יכולים להחליט שאנחנו שמחים בלב ולא נותנים למה שקורה סביבנו להשפיע על ההרגשה שלנו. גם אם זה מרגיש ממש כמו שמים אפרים ומלאי עננים של ערפל...

זה מתקשר למשפט של הרב קוק בדיק לחדש שלנו, חודש חשון: "כשהנשמה מאירה, גם שמים עוטי ערפל מפיקים אור נעים" (מגד ירחים).

באור צעיר

בראי"ה ובהתבוננות פנימית

אביטל לוי

מתקן את העולם

נוח. אדם אחד מול עולם מלא חמס. מה עושים במציאות כזו? האם יש אפשרות לתקן את הסביבה? את החברה? את העולם? השאלה הזו עולה אצל כל מי שטובת העולם והזולת נוגעים בליבו, והתשובה היא קודם כל: כן. אפשר לתקן.

"וְהִנֵּה, הַקֶּבֶד הַבָּרָא אֶת הָאָדָם בְּחֶכְמָה, וְהִכִּין בְּטַבְעוֹ פְּחוֹת לְתִשְׁבּוּהָ...." (מוסר אביך, עמ' כט)

אבל, הרב ממשיך ויורד לעומק התנהלותו של נוח, ומלמד אותנו איך לעשות את זה כמו שצריך.

אנחנו לא יודעים מה היה לפני שה' ציווה על נוח לבנות תיבה. אבל אולי קצת להפתעתנו, אנחנו לא רואים את נוח יוצא וזועק ברחובות, אנחנו גם לא קוראים עליו הולך למפגשי קירוב. ייתכן שהוא עשה את זה, אבל זה לא עזר. למה? אולי הוא לא היה מספיק חזק כדי להשפיע, אולי הם לא רצו להקשיב. בכל אופן, זה לא התאים.

ה' מצווה אותו לבנות תיבה, ולהתרחק מעט. הרב מסביר שעם כל הכאב, התפקיד שלו עכשיו זה להתכנס פנימה, לכנס את כוחותיו. רק לאחר מכן יוכל להשפיע על העולם כמו שצריך.

"על כן, שולט הוא בנפשו לכנס אליו כחותיו". (שם)

נוח בונה תיבה, ומתכנס קצת... הימים עוברים, והעולם נחרב. לכאורה, חוץ מאריות זועמים, מבחינה מסוימת היה לו טוב שם בתיבה. אבל הסיפור שלנו לא מסתיים.

הרב מסביר שהתקופות האלו, בהן אנחנו צריכים להתכנס פנימה, הן נכונות ונצרכות. אבל, הן לא התכלית.

הכינוס וחוסר ההשפעה עוצר אותנו. הוא לא נותן לנו להשתמש בכל כוחות הנפש שלנו, וזה גורם לעצבות. לכן, נוח שולח את העורב, ואז את היונה. הוא לא רוצה להשאר בתיבה, ובודק מתי ההזדמנות הראשונה בה יוכל לצאת.

"הַכְּנוּס הָיָה מְרַגֵּשׁ בְּלִבּוֹ בְּתוֹר עֲצָבוֹ... לֹא זָהוּ הַתְּכַלִּית... צָרִיךְ הָאָדָם לְנַסּוֹת כְּחוֹתָיו אוֹלֵי יוֹכֵל לְשַׁלַּח חֲפָשִׁי וְיַעֲבְדוּ עֲבוֹדַת הַשָּׁמַי"ת בְּיָתֵר שְׂאֵת; כִּי אֵי-אֶפְשֶׁר לְתִלְמוּד-תּוֹרָה לְהִתְרַחֵב וְלָרַדַּת אֵל עִמָּךְ הַחֶכְמָה הָאֲמִתִּית וְלַעֲשׂוֹת טוֹב וְיִישֶׁר בְּפַעֲלוֹת גְּדוּלוֹת כִּי-אִם בְּנֶפֶשׁ מְלֵאָה אֲמִץ וְרוּחַ גְּבוּרָה" (שם)

לאחר ההתנתקות מהסביבה ומהעולם, אחרי שהיינו ב'חממה', למדנו מי אנחנו ומה אנחנו, אפשר וצריך לצאת. כעת אנחנו מדויקים עם עצמנו, וכוחות הנפש שלנו יכולים לעזור לנו לפעול את מי שאנחנו באמת.

הערות, הארות ושאלות יתקבלו בברכה במערכת המדור:
leoroletzeirim@gmail.com

שׁו"ת "באורות" ? ? !

סיכון, אלא יוצאים מספיק זמן מראש. לכן בבתי החולים, בהם הסיכון הוא של חיים ומוות, "מחמירים" בסטריליות ונקיון.

בעיקר קשה לאנשים משום שנראה שמטרת הסייגים הינה רק כדי לא לעבור את העבירה, ואז יוצא שמי שעבר על דברי חכמים, ולא נכשל בעבירה, "הצליח" לו... אך הרב קוק מסביר שחכמים לא רק לא לקחו סיכון כדי לא לבוא לעבירה, אלא כל מה שעלול להביא לעבירה, יש בו גם "טעם" מהעבירה עצמה. דיני יחוד וההרחקה מעריות למשל, גם אם לא הובילו לעבירה, היה בהם מימד של קרבה והיקשרות אינטימית שהיא בעצמה אסורה.

"עֲנִין סִיגוֹת הַתּוֹרָה, אֵינּוּ מְצַד עֲצָם הַהֲבָאָה לְעִבְרָה, רַק שְׂכָמוֹ שֶׁהָעִבְרָה רְעָה בְּעֵינֶיהָ כְּמוֹ-כֵן פֶּלַע הָעֵינַיִם שְׂמֻקְשָׁרִים בָּהּ, בְּקִשְׁר עֲלֶה וְעֲלוּל, רְעִים בְּעֵינַם..." (מוסר אביך פ"א ה).

פינת השׁו"ת מחכה לשאלות שלכם! במייל או בקבוצות הווצאפ. עומר דוידוביץ

שאלות למדור השׁו"ת ובקשת הצטרפות לקבוצות הווצאפ ניתן לשלוח למייל: omerymh@gmail.com או ל: 050-6514877

ש. לשמור את המצוות של התורה זה מספיק קשה. למה חכמים הוסיפו עוד מלא סייגים שמתעסקים בחששות כל כך רחוקים?

ת. נתאר לעצמנו שאורח היה מגיע לסעודה בה האירוח מינימלי וללא עריכת שולחן וסכו"ם, ואומרים לו: 'מה הבעיה? יש לפניך הכל... כולנו מבינים שטיב הסעודה ואיכות האירוע נמדדים בתוספות שנעשו מעבר למינימום. שולחן מעוטר במפה יפה, ועליו כלים יפים - שם היינו רוצים להתארח, לא כן?

בכל דבר בחיים יש את קומת הבסיס, ועל גביו את הקומה השניה שמשביחה את הבסיס. אפשר היה להתפלל לבד בזמן כלשהו במהלך היום, ולהסתפק בבקשה או שתיים. אך איך היו נראות התפילות בלי נוסח תפילה מפורט, מנין, בתי כנסת יפים וזמן מוגדר? לכן "חביבין דברי סופרים יותר מדברי תורה".

אדם שמאחר לפגישה חשובה, בתירוץ של "היו פקקים", יאמרו לו: 'לא אכפת לך!' משום שלדבר חשוב לא לוקחים

שאלות למדור השׁו"ת ובקשת הצטרפות לקבוצות הווצאפ ניתן לשלוח למייל: omerymh@gmail.com או ל: 050-6514877

רוצים לקבל את המדור אליכם לווצאפ? רוצים לשלוח שאלות למדור השׁו"ת? קבוצת ווצאפ שקטה לקבלת העלון ושתי קבוצות פתוחות לדיונים. סרקו ובחרו את הקבוצה הרצויה... מחכים לכם!

רק ₪ **500,000**

הון ראשוני

ויש לכם VIEW לים

דירות 4 חדרים החל מ-
1,680,000 ₪

בניין מגורים יוקרתי במרכז הסיטי החדש של בת-ים, בעל מפרט טכני עשיר ו-34 קומות - 2 קומות מסחר, 7 קומות משרדים מדהימים ו-25 קומות מגורים עם דירות 2, 3, 4, 5 חדרים ופנטהאוז. בואו ליהנות מנוף עוצר נשימה המשקיף אל חופי העיר, ממבחר דירות במחירים אטרקטיביים וממיקום מושלם קרוב לצירי תנועה מרכזיים, בקרבה לרכבת הקלה ובמרחק 5 דקות הליכה לים.

שרי נדל"ן
 מהבנות אלדד פרי

בכפוף לתקנון החברה. הדמיה להמחשה בלבד. ט.ל.ח.

***5066**

רח' הרב צבי יהודה 12 ירושלים | טלפון: 02-6524793
 דוא"ל: Mercazarav@gmail.com

אורות אברהם
 מוסתפים אור

יוצא לאור ע"י:

כתובת: רח' גולדה מאיר 7, קומה 1, בית עליאש, נס ציונה | טלפון: 053-9620161 | דוא"ל: orotavraham@eldadperi.co.il | אתר: www.orotavraham.com
 עריכה: תודעה יהודית - הרב שי הירש | עימוד ועיצוב: אליגטור עיצובים | מדור הילדים ואור צעיר - כתיבה ועריכה: אביטל לוי והרב עומר דוידוביץ',
 איור: רננה אנסבכר | ייעוץ פדגוגי - ד"ר רונאל עטייה (אורות ישראל)

הגיליון מוקדש לע"ר אברהם בן פריחה ז"ל • מרים בת זוהרא • רבי שלום בן יקותי • ר' יוסף בן תמו ז"ל • ר' יעיש בן אסתר ז"ל
 • ר' אברהם בן לאה ז"ל • יואל בן מינדלה ז"ל • סופיה בת בלה